

Inledning

Min moster är aktiv kristen protestant. Hon kan hela psalmboken utantill och sjöng under sin aktiva tid i kyrkan. Det var hon som uppfostrade mig, när det gällde religion. Det var hon som tränade mig att varje kväll be aftonbönen. Från första året i skolan och fram till studentexamen hade vi obligatorisk kristendomsundervisning. Under läroverkstiden före målbrottet deltog jag i kyrkans gosskör (Vasakyrkan i Göteborg) och matades med en myckenhet högmässor och liknande. Konfirmationen innebar ännu fler Bibelstudier inklusive Luthers förklaringar. Jag var med andra ord hemmastad i kyrkan och dess riter och budskap.

Men i bakgrunden låg en tveksamhet och gnagde, Mina föräldrar var definitivt inte religiöst intresserade, så det fanns en spänning mellan deras och min mosters syn på präster och Gud. I mitten av tonåren beslöt jag mig för att sluta be aftonbönen. Då upptäckte jag, hur svårt och ångestladdat det kan vara att bryta en invand rutin. En nyttig erfarenhet! Jag fick också under en kortare tid en stark oro för bestraffning från ovan.

Åren rullade på. Jag gled allt längre bort från den religiösa världen, samtidigt som mitt undermedvetna stretade emot. Kom jag på mig med att sitta med knäppta händer, drog jag snabbt isär dem. Den symboliska handställningen kunde ju avslöja, att jag inte var fri från religiös påverkan (vilket jag uppenbarligen inte heller var).

I början av 1990-talet bestämde jag mig för att en gång för alla få klarhet i, vad Gud är. Sedan dess har jag lusläst Bibeln (i tre svenska översättningar: 1999, 1917 och den före 1917), Mormons bok, Koranen, Historien om Jesus, Kampen för Gud, och många fler.

Nu är jag helt avprogrammerad. Nu kan jag knäppa händerna utan att tvångsmässigt förknippa det med religiös symbolik. Jag är slutligen fri.

En bekant sa: *"De enda som kan läsa och bedöma religiösa skrifter objektivt är de, som inte är religiösa. De troende är ju redan låsta i sina uppfattningar."* Ur den synpunkten har jag vissa möjligheter att lyckas.

De tankegångar och slutsatser som jag redovisar, har hjälpt mig att tända ljusen i det källarkomplex som tidigare var så skrämmande med sina mörka gångar och vrår, där djävulen tassade omkring med sitt fångstnät och Guds bestraffningar låg som fällor i väntan på att utlösas. I full belysning ser det befriande annorlunda ut.

Mitt huvudspår följer den typ av religion, jag vuxit upp med. Det handlar därför om den personliga gud som beskrivs i Bibelns Moseböcker, det vill säga abrahamitiska religioner, de som huvudsakligen omfattar kristendom, islam och judendom. Till detta kommer diverse sidospår med avsikten att bredda argumentationen.

Det är en viss skillnad på att ha en religiös kunskap med sig från barnsben, där den påverkar ens tänkande under många år, jämfört med att läsa in en religion som vuxen. Koranen är ur den synpunkten speciellt besvärlig för mig. De ständiga upprepningarna av hot och belöning från Guds och Muhammeds sida som riktas till läsaren, verkar bara tröttande på mig. Hade jag vuxit upp med islam, skulle jag kanske i stället ha känt saknad, om jag inte ständigt hotades med stekning över den eviga elden eller lockades med guldarmband och en trädgård med bäckar av vatten och mjölk i islams paradiset.

Några reflexioner

Vissa människor anser sig ha rätten att representera sin självvalda gud. De säger sig veta, vad deras gud vill och ger sig själva mandat att vidta åtgärder mot oliktankande. Som när inkvisitionen torterade ihjäl massor av människor åberopande den religion, vars huvudbudskap är kärlek och förlåtelse.

Jag kan inte tänka mig, att en allsmäktig gud skulle ha behov av hjälp från sådana små intoleranta och maktgalna ställföreträdare.

Å andra sidan har vi den pyttelilla religionen mandeism. Enligt denna finns det två gudar. Den mindre av dem är en undermålig gud. Det är i den vi möter Gud i Gamla Testamentet. På en liten gud kan man ju inte ställa samma etiska krav som på den högste. Den lille guden kanske känner sig underlägsen som gud och av det skälet kräver att lokalt vara ensam gud på täppan. Samtidigt kan den behöva hjälp av de duktiga människorna att stärka självkänslan. Slut på det mandeistiska sidosteget.

Hur ska man uppfatta en skapelsegud som kräver av sin egen kreation, den lilla människan, att hon ska respektera, tillbedja och älska sin gud, att hon ska utföra speciella riter till sin guds ära, att hon ska leva och verka på ett noga bestämt sätt, att hon ska skära halsen av oskyldiga offerdjur, allt för att kvalificera sig för ett framtida liv ihop med denna bekräftelsesökande gud?

En Gud som skapat hela universum är förstås ur vår synvinkel allsmäktig och har full kontroll in i minsta detalj. Finns det någon enda troende, som *inte* är beredd att hålla med mig i denna skissning av Gud? Ja, det finns massvis! Alla de, som uppträder som Guds språkrör, gör det inte. De underkänner Guds förmåga att själv styra och ställa. Alla, som med våld försvarar Gud mot otrogna och hädare, gör det inte. De förklenar Guds förmåga att själv döma och straffa.

Gud är så stor, att han inte behöver den lilla människans stöd, men det har den lilla människan inte förstått.

Låt oss mycket kort se på två olika skapelseberättelser.

Det var en gång ...

Förutom Gud fanns ingenting. Bara mörker, tomrum och tystnad. Då såg Gud till att skapa både himmel och jord. Jorden var öde, tom och mörk, men Gud beordrade fram ljuset, som han kallade dag. Mörkret fick heta natt. Denna första del av skapelsen tog en dag.

Dagen därpå gjorde Gud färdigt himlavalvet.

På den tredje dagen fick Gud allt vatten att samlas på vissa ställen, så att land blev synligt. Landet fyllde han med grönska av många slag.

Sedan grydde dag fyra. Då skapade Gud för säkerhets skull ljuset en gång till. Den här gången kompletterade han med ett stort ljus, solen, att härska över dagen och ett mindre ljus, månen, att härska över natten. Natthimlen pyntade han med stjärnor. Han införde en enkel kalender, som bygger på dag och natt, för att hålla reda på, när det är högtider och hur dagar och år rullar på.

På den femte dagen skapade Gud alla de djur som håller till i haven och de som flyger omkring i luften. Och så ville han, att de snarast skulle föröka sig.

Så kom den sjätte dagen, som Gud inledde med att tillverka landdjuren. Sedan fortsatte han med att utforma människan till sin avbild. Han skapade både man och kvinna och beordrade dem att föröka sig och att härska över all världens djur. Hela jorden skulle människan lägga under sig.

Efter denna fantastiska kraftansträngning med att skapa universum och människan blev Gud så trött, att han vilade sig den sjunde dagen. Därför skall den och alla andra sjundedagar för all framtid vara heliga. Dagen, när han inte fick någonting gjort, betraktar han som helig.

När den första veckan var tillända, hade Gud glömt en del saker, som han redan utfört, så han gjorde om dem, fast på ett lite annat sätt. Nu knådade han av en näve jord ihop den första människan, som han gav namnet Adam. Honom placerade han i den nyanlagda trädgården Edens lustgård. Gud knådade mer jord och skapade alla landdjur och fåglar. Adam, som i förbigående fått veta att det var dödsstraff på att äta frukt från ett visst träd, fick i uppdrag att ge alla djuren namn. När det var klart – det måste ha tagit åtskilliga år, så många djur som det finns – skapade Gud kvinnan Eva av ett av Adams revben. Hon var den första som inte blev gjord av jord.

Adam och Eva fick till en början två söner, Kain och Abel. Kain slog ihjäl sin bror. För detta landsförvisades han av Gud och levde sitt fortsatta liv tillsammans med människor i en stad långt bort. Det var nog dessa som Gud skapade under dag sex, innan han skapade den första människan. Sådan avancerad logik är emellertid gudomlig och kan inte förstås av oss människor.

Det var en annan gång ...

Långt innan jorden existerade, fanns det i norr en värld av isande kall dimma. Det var skuggvärlden Nifelhem. I söder låg en annan värld, eldvärlden Muspelhem, så

brännhet att inget liv kunde existera där. Mellan dem bredde den tomma, väldiga avgrunden Ginnungagapet ut sig.

Från Nifelhem rann ett iskallt, giftigt vatten söderut in i Ginnungagapet, där det stelnade till is. Med tiden formades den växande isen till en människoliknande rimfrostjätte. Från sydliga Muspelhem spred sig hettan norrut och tinade till slut upp jätten, som för övrigt hette Ymer och var jättarnas anfader.

Där fanns också en ko med namnet Audumla. Hon gav Ymer mjölk från sina spenar. Själv fick hon näring genom att slicka på saltstenar. Och kan man tänka sig. Ur dessa slickade hon så småningom fram gudarnas anfader Bure.

Många händelser passerade revy fram till den dag, då Ymer dräptes och lades tillbaka i Ginnungagapet. Av hans kött skapades Jorden. Hans blod blev hav och sjöar. Benen och tänderna blev berg och stenar. Håret blev alla växterna. Huvudskålen blev himlavalvet. Ymers hjärna blev de tungsinta molnen. Maskarna i köttet blev dvärgarna, vars jobb var att hålla uppe Ymers huvudskål.

En dag var gudarna Oden, Vile och Ve ute på promenad och hade väl lite långtråkigt. Då hittade de ett par trädstammar som låg och skräpade. Uppiggade av detta fynd tog de sig för att ur trädstammarna skapa fram de första människorna, de som lystrade till namnen Ask och Embla. Av Oden fick de liv. Av Vile fick de förstånd och rörlighet. Av Ve fick de utseende, tal och sinnen. De fick ännu fler gåvor, som av utrymmesskäl inte redovisas här.

Kommentar

Den första skapelseberättelsen är hämtad ur Bibeln och den andra ur den fornnordiska mytologin. Båda lider av besvärande brister. Varifrån kom alla de människor som Kain utvandrade till, om Adam verkligen var den första människan? Hur hamnade kon Audumla och saltstenarna bredvid Ymer i Ginnungagapet?

Bibelns skapelseberättelse betraktas, som jag förstår, av många människor som sann. Synpunkterna divergerar, när det gäller detaljerna, men att Gud skapade världen, därom råder inget tvivel.

På samma sätt kan man ha olika åsikter om detaljerna i den fornnordiska mytologins skapelseberättelse, men att världen i stort sett skapades i Ginnungagapet, därom råder stort tvivel.

Den väsentliga skillnaden mellan de båda berättelserna är, att i den första finns det bara en enda oförklarlig grundsten. Hur uppstod Gud? I den andra är det fråga om flera mysterier. Hur uppstod Nifelhem, Muspelhem, Ginnungagapet, Audumla med flera? Men vad spelar det för roll, om det fanns en, tio eller tusen oförklarliga faktorer i samband med världens skapelse? Redan en enda är en för mycket! Fördelen med att ha en (1) obegriplighet är, att det är lättare för människan att inte begripa en sak än att inte förstå flera saker.

Lite mer nordisk mytologin

Varför tar jag upp fornnordisk mytologi, när det är Bibelns Gud, jag vill veta mer om? Jo, genom att i vissa avseenden jämföra denna mytologi med Bibelreligionerna kan jag påvisa det absurda i att förneka en religion och samtidigt förklara en annan som den enda sanna.

Den gammalnordiska skapelseberättelsen har en poetisk klang, är fantasieggande och spännande. Min sammanfattning saknar förstås många intressanta detaljer och visar inte heller det mustiga språk som används i exempelvis de båda Eddorna.

Den som tittar närmare på den fornnordiska mytologin upptäcker en värld som i skönhet och komplexitet vida överglänser den relativt enformiga arena som Bibeln serverar. Tor brakade runt med sin hammare. Oden var allvis och fullkomligt opålitlig. De tre nornorna spann livets trådar. Där fanns troll och jättar och svartalver och två olika gudaätter. Hel styrde över underjorden och de döda. Guden Brage var skald och sjöng ståtligt till harpa. Hans hustru Idun vistades därför mest utomhus. Längst upp i trädet, asken Yggdrasil, satt en tupp och vid dess rot låg draken Nidhögg och gnagde. En ekorre sprang som budbärare mellan dessa båda. Den fruktansvärde Fenrisulven stod fastkedjad vid ett av rotskotten och bidade sin tid. Och så vidare. Till och med den kommande Ragnarök, världens tillfälliga undergång, är magnifik i sin uppläggning.

Kommentar

Varför tror vi inte på den här storstilade mytologin? Svaret är väl, att det känns uppenbart, att den inte är sann. Hur kommer vi fram till det? Tja, inte genom att bara tro, utan genom att kritiskt granska dess innehåll. Då visar sig sådant som inte stämmer med våra kunskaper om världen. Den jättelika asken, hundratals mil hög, där människorna bor på en gren, vars bark bildar bergskedjor, passar inte in i vår bild av universum. Samma gäller varianten där Ymers huvudskål bildar himlavalvet. För att inte tala om, hur man får Ymers jordklot och trädet Yggdrasil att stämma med varandra.

Om det är så självklart, att vi kan nagelfara den fornnordiska mytologin, så är det väl givet, att vi får göra detsamma med alla andra religioner, inklusive Bibelreligionerna. Så anser åtminstone jag. Det, som inte tillåts att granskas, saknar automatiskt trovärdighet.

Den sanna religionen

Vi uppfattar världen så, som våra sinnen tillåter. Det finns alltid ett och annat intuitivt faktum som resten vilar på – självklarheter som vi accepterar utan bevis. Vi kan av dessa skäl inte med absolut visshet påstå, att Gud vare sig finns eller ej.

Ett *axiom* (en del föredrar ordet *postulat*) är ett obevisat påstående, som vi betraktar som sant.

De religioner, som bygger på Bibeln och dess utvidgningar, grundar sig på åtminstone två axiomer.

Axiom 1: **Gud finns.**

Axiom 2: **Vissa skrifter är heliga och sanna och speglar Guds vilja.**

Med axiom 1 givet går det inte att ifrågasätta Gud. Eventuellt bevisande av hans existens är fånigt, för han finns ju redan enligt axiomet!

Med axiom 2 givet går det inte att ifrågasätta respektive religion, eftersom dessa ju definieras av sina heliga, sanna skrifter. Möjligen kan man tolka skrifterna olika. Det löses ofta genom att fler axiomer införs i brist på hållbara bevis.

I min undersökning bortser jag från axiomen. Jag försöker undvika förutfattade meningar om både Gud och "heliga" skrifter.

Tänk dig ett axiom som fastställer, att allt rör sig i förhållande till dig. När du till synes vandrar trottoaren fram, är det i stället världen som backar. Svänger du åt höger, beror det på att alla gator, hus, bilar, fåglar och solen, till och med hela universum exklusive dig, girar åt vänster! Tänk så krångligt det är, att ha dig som världens medelpunkt! (Ta inte illa upp.) Kyrkan hade en gång ett sådant axiom. Det handlade om, att jorden var universums medelpunkt. Allt kretsade kring vår värld. Planeterna vinglade omkring som fyllhundar. Men till slut fick axiomet läggas på den plats, där pinsamheter förvaras.

Det finns anledning att ifrågasätta alla axiomer, inklusive det om Guds existens.

Ett klassiskt yttrande lyder:

Dessa är de sanningar, på vilka jag bygger mina påståenden.

Ur axiomatisk synvinkel blir det istället:

Dessa är de gissningar, på vilka jag bygger mina sanningar.

I de flesta religiösa kretsar är det självklart, att den egna religionen är den rätta och sanna, *därom råder inget tvivel*, som Koranen så ofta uttrycker det.

När de troende råkar ut för motsägelser i sina skrifter, tvingas de ibland ta till de allra mest otroliga resonemang och "bevis" för att få bort dessa störningar. Låt mig citera ur en bok från Jehovas vittnen ("Människans sökande efter Gud").

... När vi är villiga att se objektivt på saken i stället för att låta förutfattade meningar förmå oss att vackla hit och dit, finner vi att alla invändningar kan bemötas på ett förnuftigt sätt. Svaren finns där, om vi bara är villiga att söka efter dem. ...

Så säger alltså Jehovas vittnen till omvärlden men inser inte, att uttalandet i lika hög grad passar in på dem själva. En del av deras "förnuftiga" förklaringar är mildt sagt halsbrytande, som exempelvis förklaringen till Jesus släktskap med Abraham i rakt nedstigande led. (Se början av Matteusevangeliet i senare kapitel.)

Sammanfattning av kapitlen som följer

Jag inleder med de fem Moseböckerna i Gamla Testamentet i Bibeln. Eftersom dessa är själva kärnan, får de stort utrymme. Här grundläggs min syn på abrahamitiska religioner, i vilka de tre ”stora” judendom, kristendom och islam ingår. Vad som därefter följer, handlar för min del om, att hitta fakta som kan ändra Moseböckernas skrämmande budskap till det bättre.

Jag fortsätter lite mer sammanfattande med resten av Gamla Testamentet inklusive dess tillägg Apokryfiska böckerna. Därefter blir det Nya Testamentet, Mormons Bok och synpunkter på Jehovas vittnen. Koranen följs av en avstickare till Hinduismen. Slutligen ger jag Nostradamus och hans profetior en chans att vara med.

Mitt ansvar

Jag ansvarar inte för allt, jag skriver. Exempelvis får Bibeln och Koranen själva stå för sina innehåll. Upplyser Bibeln om, att Gud avlivade nästan hela mänskligheten i syndafloden, så är inte jag ansvarig för sagda utrotning, bara för att jag nämner den.

De slutsatserna jag drar av andras berättelser är givetvis mina, men varje klok läsare tolkar förstås det refererade materialet efter eget kynne. Jag vänder mig till läsare som kan hantera att lyssna på tankar som avviker från de egna. Det utesluter fanatikern, fundamentalisten, maktgalningen och besserwissern, för att nämna några. De kan leka i sin egen inmurade sandlåda.

Ibland konsulterar jag religionskunnige Greggen, en bekant vars fullständiga namn är Gregorius Urban Dobermann. Om en kommentar eller synpunkt är hans, noterar jag det i texten.